

Exkurse semináře prof. dra Mildschuha a prof. dra Funka. Ve dnech 1.—6. června t. r. podnikli členové uvedených seminářů společně s členy S. Č. P. Všehrd za vedení jmenovaných p. profesorů exkursi do kraje moravsko-ostravského, Zlína, Luhačovic a Kyjova. Účelem jejím bylo bližší seznání výroby a těžby v podnicích revíru moravsko-ostravského i v moderním velkopodniku Batově. Místa pro exkursi byla jistě velmi vhodně volena, neboť tam nalézají se závody největší svého druhu v tomto státě. Několik dat kuse, ale jasně ukáže, tamější výrobu. V kamenouhelném revíru ostravsko-karvinském bylo v provozu 40 závodů důlních s počtem zaměstnanců 40.412 (mimo úřednictvo technické i administrativní). Zužitkovatelného uhlí vytěženo 9,140.135 t v hodnotě 1.129,615.828 Kč. Veškerá produkce kamenného uhlí na území našeho státu ve 121 závodech činila 12,558.998 t v hodnotě 1,528,395.077 Kč. Z revíru ostravsko-karvinského vyvezeno do ciziny 1.018.919 tun; největším odběratelem z tohoto revíru bylo Rakousko, Maďarsko a království S. H. S. (Data uváděna jsou dle poslední úř. statistiky z tohoto oboru 22. 1925.) Z těchto dat jest zřejmý význam těžby černého kraje, zejména pak v poměru těžby tamější ku celkové uhelné produkci (uhlí kamenného ovšem) v našem státě. Obdobně vyniká revír ve výrobě briket, koksu a ve výrobě hutnické. Z 16 koksoven je jich v tomto obvodu 12, z 6 briketáren jsou tom 2 a z 9 hutí rovněž 2 a to s největší výrobní kapacitou. Celý kraj tvoří jedno město hutí, dolů a koksoven spojených železnicemi a elektrickými drahami.

Pokud jde o jednotlivé závody, prohlédli účastníci exkurse koksovnu na dole »František« fy. »Severní dráha Ferdinandova«, železářny Báňské a hutní spol. v Trinci, a posléze, rozdělení na skupiny sestoupili do dolů, z nichž prohlédli důl »Jan« fy. Larisch-Chörmich v Karvinné, »Pokrok« fy. Báňská a hutní spol. v Petřvaldě, »Hlubinu« fy. Vítkovické horní a hutní těž. a »Hermenegildu« fy. »Sev. dráha Ferdinandova«. Dne 2. června účastnila se výprava schůze Právnícké jednoty Ostravska a Těšínska, spojené se založením odboru národohospodářského; při té příležitosti proslovena p. prof. drem Mildschuhem přednáška »O nápravě znehodnocené měny«.

Dalším závodem, jež exkurse navštívila, byl závod Baťův ve Zlíně, vynikající rozsahem výroby, počtem zaměstnanců a odchylný od ostatních závodů poněkud jinou organizací práce. Podrobnější organizace závodu, jmenovitě po stránce účetní a obchodní nebylo možno ovšem účastníkům poznat.

Potom navštíveny a prohlédnuty lázně Luhačovice a vhodným zpestřením a zakončením exkurse byla návštěva Kyjova, kde konaly se 5. a 6. června slavnosti »Slováckého roku«, názorně ukazující život a povahu moravských Slováků. Část exkurse v poslední den odjela s p. prof. drem Funkem do Brna, kde prohlédla špilberská kasemata.

Ve všech místech dostalo se exkursi podrobného vysvětlení, jakož i milého přijetí, začež patří všem, kteří se o to přičinili, srdečný dík.
re.

LITERATURA.

Dr. Alois Jindřich: Sociální pojištění u nás i v cizině. Nemocenské, invalidní a starobní pojištění v Československu a v cizích státech. — Praha 1927. — »Škola vševedná« sv. 13. — 8°, 188 str. — V době živého zájmu o sociální pojištění přichází velmi vhod knížka, která přehledným a přístupným způsobem informuje o hlavních jeho odvětvích, totiž o pojištění nemocenském, invalidním a starobním u nás a v ostatních evropských státech. Je jistě zajímavé srovnání, jak tento obtížný problém distribuce důchodů a sociální politiky v různých státech je řešen. Úprava zákonodárství sociálně-pojišťovacího toho

kterého státu jest výslednicí jednak historického vývoje a tradice sociální politiky státu, jednak politických a hospodářských poměrů. Konečně — po stránce organizační — také celkového názoru na veřejnou správu, autonomii atd. v tom kterém státě dominujícího. A právě k tomuto srovnávání jest Jindřichova kniha, k níž bylo použito velikého zákonodárského materiálu řady států, příručkou velmi vhodnou.

V úvodních kapitolách informuje čtenáře stručně, ale výstižně o základních znacích a vývojových tendencích celého institutu, v části zvláštní probírá jednak sociální pojištění v cizině, jednak podává přehled o hlavních ustanoveních našeho zákona č. 221/1924 o pojištění zaměstnanců na případ nemoci, invalidity a stáří a zák. č. 148/1925 o pojištění osob samostatných. Pojištění cizozemské jest probíráno podle jednotlivých států (až na Německo abecedně seřazených), přičemž účelně se jedná postupně o rozsahu pojištění, o dávkách, o úhradě a o organizaci pojištění a rozhodování. Je přirozeno, že jednotlivým státům je věnována podle významnosti té které úpravy pozornost nestejná, tak zejména jest obšírněji probíráno pojištění ve vlastech dělmického zákonodárství, v Německu a v Anglii.

Stát o pojištění československém jest připojena pro úplnost knížky. Nesleduje účelu komentářního, nýbrž podává jen přehledným a — právě proto, že neodkazuje na jednotlivé paragrafy — přístupným způsobem obsah zmíněných dvou zákonů. Je určena zřejmě těm, kteří se nezabývají sociálním pojištěním ex professo a kteří by asi nesáhli ke studiu textu zákonného. I tato část jest v době, kdy školské vzdělání podává tak málo o této a jiných institucích veřejných, vítána, a to právě ve sbírce, v níž kniha vyšla. Z. N.

Przemysław Dąbkowski: Palestra i księgi sądowe ziemskie i grodzkie w dawnej Polsce. Lwów 1926. Pamiętnik historycznoprawny. Tom III. Zeszyt 2. Str. III. — Studie autorova sleduje úkol podati jasným způsobem soustavný přehled dosud v Polsku velmi zanedbávané otázky, o níž, zvláště v poslední době, vznikl veliký interes. Práci rozdělil autor na části: V první pojednává o palestre soudů zemských i hradních, poukazuje zajímavým způsobem na postavení kancelářských úředníků soudních a soudcovských v býv. Polsku se zřetelem k dnešním poměrům.

V druhé části probírá předpisy Projektu Zamojského (P. Z.) o kancelářských úřednících. Svoji pozornost zde výlučně věnuje personálu kancelářskému, jmenovitě regentům a suscepantům. V zásadě opírá se P. Z. o dávné právo polské, vykresluje předpisy dávného práva polského a z valné části je dokládá vhodnými doplňky a změnami v podrobnostech často velmi zajímavými.

V třetí části, ze všech nejobšírnější, shrnuje autor bohatý, pro bližší studium velmi důležitý materiál o soudních knihách zemských a hradních. — O tom, jaká byla správa soudních aktů v dobách před zavedením soudního práva polského do země ruské, nemáme žádných dokladů; jsou zde pouze domněnky jejich existence.

Knihy soudní byly knihami veřejnými; každý mohl volně do nich nahlížeti. Nejvíce se uplatňoval charakter veřejný co do knih zemských, méně u knih hradních, které byly pojímány zpravidla jako majetek starostav. Knihy soudní musely býti přechovávány v okruhu toho obvodu, do něhož náležely.

Různé byly okolnosti, které hrozily zničením soudními knihám. Největší obavy před zničením soudních knih budil vždy nepřítel; z toho důvodu knihy soudní byly přenášeny na místa bezpečná, třeba i značně vzdálená. Druhým nepřitelem soudních knih byl oheň. Některé knihy utrpěly také hodně povodněmi. Dalším důvodem jejich ničení byla hrubá nedbalost soudních úředníků. Jiné příčiny ničení